

Forslag

til

Lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

Fremsat den 9. december 1958 af *landbrugsministeren*.

§ 1. Til erhvervelse af jord til udstykning af selvstændige brug og tillægsparceller, til udførelse af fornødne grundforbedringsarbejder på de indkøbte arealer, til anlæg af de for udstykning af arealerne nødvendige veje samt el- og vandforsyningsanlæg og til beplantning af de til landbrug uegnede arealer i henhold til § 9 i statshusmandsloven (lovbekendtgørelse nr. 11 af 13. januar 1956), jfr. lov nr. 129 af 16. april 1957 om tillæg til statshusmandsloven, kan der i finansårene 1959-60 og 1960-61 anvendes indtil henholdsvis 6 mill. kr. og 3 mill. kr. af jordfondens midler.

Stk. 2. Til erhvervelse af jord til opretelse af havelodskolonier i henhold til nævnte lovs § 9, jfr. § 7, kan der i hvert af finansårene 1959-60 og 1960-61 anvendes indtil 1 mill. kr. af jordfondens midler.

Stk. 3. Til byggelån, installationslån og etableringslån i henhold til nævnte lovs §§ 17, 18, 19 og 20 kan der i hvert af finansårene 1959-60, 1960-61 og 1961-62 anvendes indtil 3,5 mill. kr. af jordfondens midler.

Stk. 4. Til tillægslån og etableringslån i henhold til nævnte lovs §§ 55 og 56 kan der i hvert af finansårene 1959-60 og 1960-61 anvendes indtil 400 000 kr. af jordfondens midler.

§ 2. Til jordkøbslån og byggelån samt installationslån og etableringslån m. m. i henhold til § 30, jfr. §§ 31 og 33 og § 50, stk. 2 og 3, i statshusmandsloven, jfr. ovennævnte tillægslov, kan der i hvert af finansårene 1959-60 og 1960-61 anvendes indtil 15 mill. kr. af statskassen.

Stk. 2. Til erhvervelse af tillægsgjord og til byggelån og etableringslån i henhold til nævnte lovs § 30, jfr. § 34, kan der i hvert

af ovennævnte finansår anvendes indtil 3 mill. kr. af statskassen.

Stk. 3. Til tillægslån og etableringslån i henhold til nævnte lovs §§ 55 og 56 kan der i hvert af ovennævnte finansår anvendes indtil 1 mill. kr. af statskassen.

Stk. 4. Til lån i henhold til nævnte lovs § 59 kan der i hvert af ovennævnte finansår anvendes indtil 500 000 kr. af statskassen.

Stk. 5. Til anlæg af adgangsveje, fortrinsvis i særlig tyndt befolkede egne, jfr. nævnte lovs § 45, sidste punktum, kan der i hvert af ovennævnte finansår anvendes indtil 300 000 kr. af statskassen.

Stk. 6. Til lån i henhold til nævnte lovs §§ 60 og 61 kan der i hvert af ovennævnte finansår anvendes indtil 400 000 kr. af statskassen.

Stk. 7. I tilskud efter nævnte lovs § 63 kan der i hvert af ovennævnte finansår anvendes indtil 25 000 kr. af statskassen.

§ 3. De i henhold til denne lov ydede lån forrentes med 2 pct. halvårlig, lån i henhold til statshusmandslovens §§ 60 og 61 dog med 2½ pct. halvårlig.

Stk. 2. Af lån til opførelse af bygninger på nye selvstændige landbrug samt gartnerier og havebrug er dog tre femtedele rentefri, bortset fra lån til opførelse af drivhuse, hvoraf halvdelen er rentefri. Med hensyn til lån til overtagelse af ældre bygninger på stamparceller, jfr. § 12, stk. 1 in fine, i statshusmandsloven, kan der indrømmes rentefrihed for indtil halvdelen af byggelånet.

Stk. 3. I særlige tilfælde kan der indrømmes rentefrihed for indtil halvdelen af byggelån, der ydes i henhold til nævnte lovs §§ 20, 34 og 55, bortset fra lån til opførelse af driv-

huse. Samme rentefrihed kan indrømmes for lån, der ydes i henhold til nævnte lovs § 60, bortset fra lån til opførelse af drivhuse og anskaffelse af mistbænkvinduer.

Stk. 4. Der kan indrømmes rentefrihed for indtil halvdelen af etableringslån i henhold til nævnte lovs § 19, stk. 2, jfr. §§ 31, 33, 34 og 56, og i ganske særlige tilfælde kan der indrømmes rentefrihed for hele lånet i indtil de første 5 år.

§ 4. Jordkøbslån til nye selvstændige landbrug samt til gartnerier og havebrug må ikke overstige henholdsvis 18 000 kr. og 10 000 kr. Jordkøbslånene kan dog undtagelsesvis udgøre indtil henholdsvis 22 000 kr. og 13 000 kr. Lånene afdrages, når byggelånene er indfriet, med en fast halvårlig ydelse af $2\frac{1}{4}$ pct. af hvert låns oprindelige hovedstol, hvoraf 2 pct. af den til enhver tid skyldige gæld er rente og resten afdrag.

§ 5. Byggelån til nye selvstændige mindre landbrug må ikke overstige 57 000 kr., og byggelån til nye selvstændige større landbrug må ikke overstige 60 000 kr. I særlige undtagelsestilfælde kan der bevilges byggelån med indtil 65 000 kr. til nye selvstændige større landbrug. En femtedel af hvert lån er rentefri og afdragsfri, jfr. dog § 8. To femtedele af lånet er rentefri, jfr. dog § 43, stk. 3, i statshusmandsloven, men afdrages efter de første 5 års forløb med 0,4 pct. halvårlig af det samlede byggelån. Når denne del af lånet er tilbagebetalt, afdrages de forrentningspligtige to femtedele af lånet med en fast halvårlig ydelse svarende til den oprindelige rente af lånet med tillæg af 0,4 pct. af det samlede lån, og af denne ydelse er 2 pct. af den til enhver tid skyldige gæld rente og resten afdrag.

Stk. 2. Byggelån til nye selvstændige gartnerier og havebrug må inklusive lånet til opførelse af drivhuse ikke overstige 51 000 kr. Når drivhuslånet er afdraget, afdrages resten efter de i stk. 1 anførte regler.

Stk. 3. Lån til opførelse af drivhuse, der ikke må overstige halvdelen af det i stk. 2 anførte beløb, er afdragsfri i de første 2 år, hvorefter de afdrages med $\frac{1}{30}$ halvårlig i løbet af 15 år.

Stk. 4. Byggelån til stamparcelkøbere må ikke overstige 65 000 kr. Lånene er afdrags-

fri i de første 5 år, hvorefter en eventuel rentefri del afdrages med 0,5 pct. halvårlig af det samlede lån. I øvrigt afdrages lånet med en fast halvårlig ydelse svarende til den oprindelige rente af lånet med tillæg af 0,5 pct. af det samlede lån, og af denne ydelse er 2 pct. af den til enhver tid skyldige gæld rente og resten afdrag.

§ 6. Installationslån i henhold til §§ 19, 31, 33 og 56 i statshusmandsloven må ikke overstige 2 500 kr. De afdrages med $\frac{1}{40}$ halvårlig i løbet af 20 år.

Stk. 2. Etableringslån i henhold til nævnte lovs §§ 19, 31, 33, 34 og 56 må ikke overstige 7 000 kr. Lånene er afdragsfri i de første 2 år, hvorefter de afdrages med $\frac{1}{20}$ halvårlig i løbet af 10 år. I ganske særlige tilfælde kan der indrømmes afdragsfrihed i indtil de første 5 år og nedsættelse af de halvårlige afdrag til $\frac{1}{40}$ af lånets oprindelige hovedstol. Afdragene afskrives på den rentefri del af lånet, indtil denne del er fuldt afdraget, og derefter på den forrentningspligtige del af lånet.

§ 7. Jordkøbslån i henhold til § 34 i statshusmandsloven, byggelån i henhold til §§ 20 og 34 i nævnte lov samt tillægslån i henhold til § 55 i nævnte lov forrentes og afdrages med en fast halvårlig ydelse af $2\frac{1}{2}$ pct. af lånets oprindelige hovedstol, hvoraf 2 pct. af den til enhver tid skyldige gæld er rente og resten afdrag. Er der indrømmet rentefrihed for en del af lånet, afskrives afdrag på lånet først på den rentefri del af dette, indtil denne del er fuldt afdraget, og derefter på den rentepligtige del af lånet, og den halvårlige ydelse nedsættes med så mange promille, at lånets samlede afdragstid afviger mindst muligt fra afdragstiden efter de foran i 1. punktum fastsatte regler. I særlige tilfælde, navnlig når lånet ydes til foranstaltninger, som kan forventes at tabe deres værdi over en kortere årrække, eller når lånets pantsikkerhed kan anses for mindre betryggende, kan lånets afdragstid afkortes ved, at der fastsættes et tillæg til den faste halvårlige ydelse enten for lånets samlede løbetid eller for et i hvert enkelt tilfælde fastsat antal halvårsterminer. Dette tillæg kan ikke overstige 1 pct. af lånets oprindelige hovedstol. Lån til opførelse af drivhuse afdrages dog efter reglerne foran i § 5, stk. 3.

Stk. 2. Tillægslån i henhold til nævnte lovs § 55 må ikke overstige forskellen mellem 30 000 kr. og tidligere modtagne lån, jfr. stk. 2 i nævnte paragraf. Lån til opførelse af drivhuse må endvidere ikke overstige det foran i § 5, stk. 3, fastsatte beløb med fradrag af tidligere hertil ydede lån.

Stk. 3. Ydelse af tillægslån i henhold til nævnte lovs § 55 kan, såfremt der i ejendommen indestår tidligere i henhold til samme bestemmelse eller tilsvarende bestemmelser i de i lovens § 57, stk. 2, omhandlede ældre jordlove ydede tillægslån, betinges af, at de ældre tillægslån eller restgælden på disse forrentes og afdrages med halvårslige ydelser, som fastsættes efter reglerne foran i stk. 1 på grundlag af lånenes oprindelige hovedstol. Ved ejerskifte kan tilsvarende betingelse sættes for erhververens overtagelse af sådanne tillægslån i ejendommen.

Stk. 4. Gartnerilån efter nævnte lovs § 60 må ikke overstige 10 000 kr., i særlige tilfælde dog 16 000 kr. Lånene er afdragsfri i 2 år og afdrages derefter i løbet af 15 år med $\frac{1}{30}$ halvårlig. Afdragene afskrives på den eventuelle rentefri del af lånet, indtil denne del er fuldt afdraget, og derefter på den forrentningspligtige del af lånet.

Stk. 5. Frugtavlslån efter nævnte lovs § 61, stk. 1, må ikke overstige 10 000 kr., medens lån efter lovens § 61, stk. 2, ikke må overstige 7 500 kr. Lånene er afdragsfri i indtil 10 år og afdrages derefter i løbet af 10 år med $\frac{1}{20}$ halvårlig.

§ 8. Den rente- og afdragsfri del af et byggelån forfalder til tilbagebetaling, hvis ejendommen inden 20 år efter lånets udbetaling overdrages til en person, som ikke er låntagerens livsarving eller efterlevende ægtefælle. Statens jordlovsudvalg kan dog tillade, at den nævnte del af lånet helt eller

delvis forbliver indestående i ejendommen; men tilladelsen kan gøres afhængig af, at denne del af lånet fremtidig forrentes og afdrages, jfr. § 43, stk. 3, i statshusmandsloven.

Stk. 2. Efter forløbet af 10 år efter lånets udbetaling kan statens jordlovsudvalg formindske den pågældende del af lånet med en tiendedel årlig, og efter forløbet af 20 år efter udbetalingen nedskrives lånet med den resterende del af det rente- og afdragsfri beløb.

§ 9. For lån, som i henhold til statshusmandsloven ydes til opførelse af bygninger i andre materialer end almindeligt murværk, kan landbrugsministeren fastsætte en kortere afdragstid end den i § 5, stk. 1, 2 og 4, omhandlede. I øvrigt finder bestemmelserne i fornævnte lov og i denne lov anvendelse på sådant byggeri med de begrænsninger, som opfyldelsen af de i henhold til bygningslovgivningen fastsatte betingelser for byggematerialernes anvendelse medfører.

§ 10. Tilskud til oprettelse af havelodskolonier efter statshusmandslovens § 63 må ikke overstige 10 kr. pr. 100 m² årlig.

§ 11. Denne lov, som ikke gælder for Færøerne og Grønland, træder i kraft den 1. april 1959. Samtidig ophæves lov nr. 26 af 5. februar 1958 om udlån til statshusmandsbrug m. m.

Stk. 2. Såfremt der i et finansår ikke bliver anvendelse for det fulde beløb, som er bevilget af statskassen eller jordfondens midler til et af de ovenfor omhandlede formål, kan det overskydende beløb med landbrugsministerens samtykke efter forhandling med finansministeren anvendes i det følgende finansår eller i samme finansår til andet formål, der gennemføres ved udlån fra samme långiver i henhold til statshusmandsloven.

Bemærkninger til lovforslaget.

I tilslutning til den af folketingets udvalg angående forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven (lov nr. 129 af 16. april 1957) afgivne betænkning af 2. april 1957 nedsatte landbrugsministeriet under 26. august 1957 en kommission, som bl. a. har til opgave at undersøge mulighederne for at gennemføre en begrænsning af sælgeres kapitalisering af rentelepser ved ejerskifte, en forkortelse af løbetiden for langfristede lån m. m., samt at udarbejde forslag til de i anledning heraf fornødne lovændringer og forslag til sådanne ændringer, som det ved lovens administration har vist sig ønskeligt at gennemføre.

Kommissionens arbejde har i første række taget sigte på i forbindelse med tilvejebringelse af en ændret afviklingsordning for statshusmandslånene at søge udarbejdet et forslag til en ændret udlånslov, og kommissionen har behandlet en række herpå sigtende lovudkast.

Der har imidlertid ikke hidtil inden for kommissionen kunnet skabes overvejende tilslutning til noget af de behandlede udkast til en ændret afviklingsordning, og kommissionen har herefter i overensstemmelse med en vedtagelse på mødet i den samlede kommission den 20. november 1958 tilkendegivet, at kommissionen ikke på indeværende tidspunkt så sig i stand til at afgive indstilling med forslag til en ændret udlånslov.

Af hensyn til den rettidige tilrettelæggelse af administrationen, herunder afhændelsen af statsjord, har regeringen herefter anset det for nødvendigt i overensstemmelse med reglerne i § 17, stk. 1, i statshusmandsloven (lovbekendtgørelse nr. 11 af 13. januar 1956) ved nærværende forslag at søge de fornødne midler til gennemførelse af statshusmandsloven stillet til rådighed for hvert af finansårene 1959-60 og 1960-61 — dog for så vidt angår lån af jordfonden i henhold til lovens §§ 17, 18, 19 og 20 tillige for finansåret 1961-62 af hensyn til

den rettidige tilrettelæggelse af afhændelsen af statsjord pr. 1. april 1961.

Byggeomkostningerne ved opførelse af husmandsbygninger er ifølge det statistiske departements beregninger steget med 2,2 pct. i tiden 15. august 1956-15. august 1957, og med 1,3 pct. i tiden 15. august 1957-15. august 1958.

Maksimumsbyggelånene for selvstændige mindre landbrug, som i finansåret 1956-57 udgjorde 54 000 kr., blev ved lov nr. 333 af 19. december 1956 forhøjet med 1 000 kr. Til udligning af den siden da indtrufne stigning i byggeomkostningerne foreslås maksimumsbeløbene for byggelån i forslaget § 5, stk. 1 og stk. 4, forhøjet med 2 000 kr., nemlig til selvstændige mindre landbrug fra 55 000 kr. til 57 000 kr., til selvstændige større landbrug fra 58 000 kr. til 60 000 kr., i særlige undtagelsestilfælde fra 63 000 kr. til 65 000 kr., og til stamparceller fra 63 000 kr. til 65 000 kr. Endvidere foreslås maksimumsbeløbet for byggelån til nye selvstændige gartnerier og havebrug i henhold til forslaget § 5, stk. 2, forhøjet med 1 000 kr. til 51 000 kr.

Som følge af den fortsatte prisstigning på jord foreslås i § 4, 2. punktum, det for undtagelsestilfælde gældende maksimumsbeløb for jordkøbslån til nye selvstændige landbrug forhøjet med 2 000 kr. til 22 000 kr.

I øvrigt er maksimumsbeløbene optaget med samme beløb som i den gældende udlånslov.

Til lovforslagets enkelte paragraffer bemærkes følgende:

Til §§ 1 og 2.

Rådighedsbeløbene er optaget med samme beløb som i den gældende udlånslov, idet bevillingerne forskydes et finansår i forhold til denne.

Til §§ 3-11.

Bestemmelserne svarer til §§ 3-11 i den gældende udlånslov.